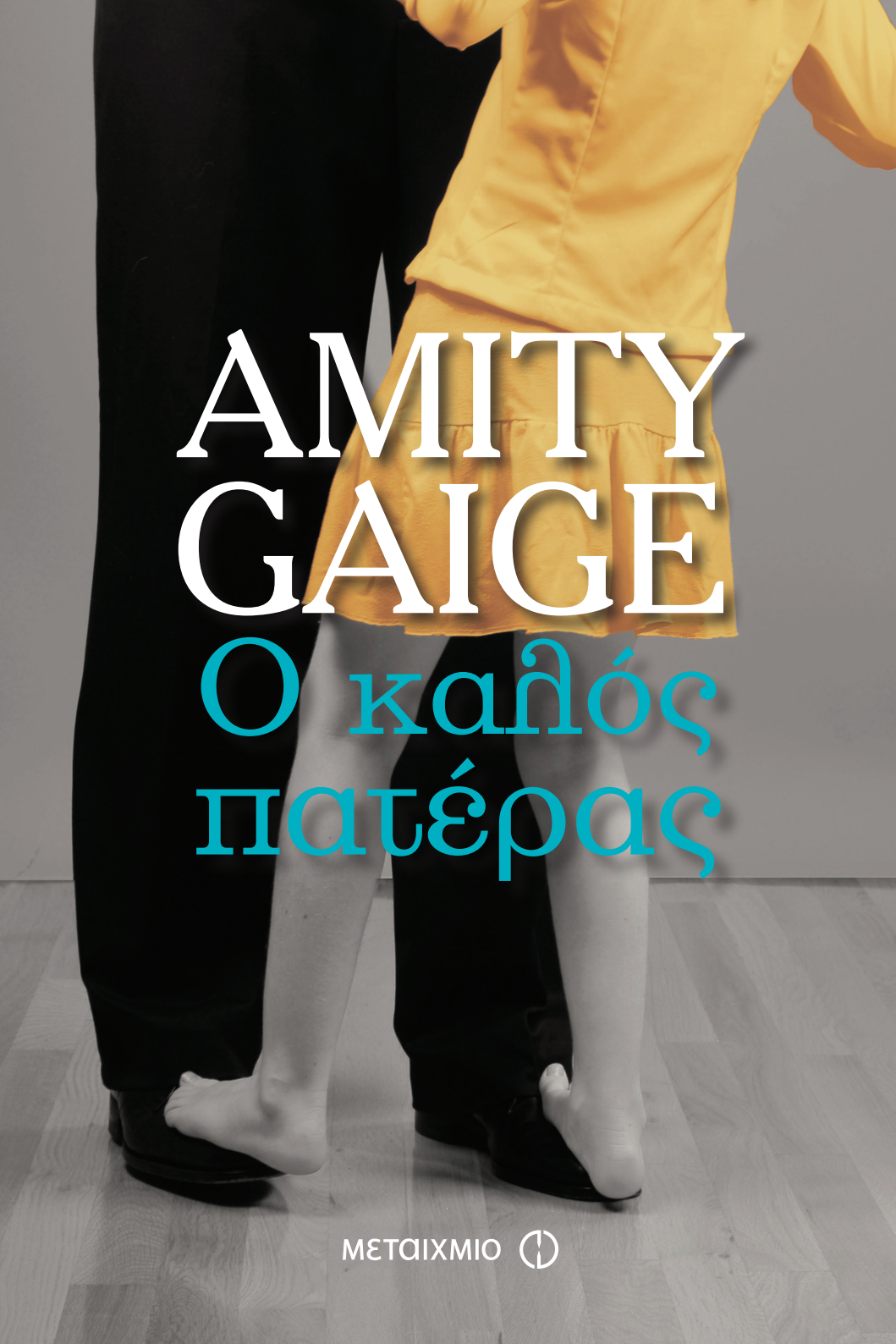

AMITY
GAIGE

Ο καλός
πατέρας

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΟΥ
βρισκόμασταν η Μέντοου κι εγώ από τη στιγμή της εξαφάνι-
σής μας.

Ο δικηγόρος μου λέει πως θα έπρεπε να πω ολόκληρη την
ιστορία. Πού πήγαμε, τι κάναμε, ποιον συναντήσαμε και ού-
τω καθεξής. Όπως ξέρεις, Λόρα, δεν είμαι φειδωλός στα λόγια.
Είμαι ομιλητικός –θα μπορούσες να πεις ακόμα και φλύαρος–
για άντρας. Έχω όμως μέρες να αρθρώσω έστω και μία λέξη.
Έχω πάρει έναν όρκο. Το στόμα μου έχει γεύση παλιοκαιρι-
σμένη και υγρή, σαν σπηλιά. Αποδεικνύεται πως δεν είμαι
πολύ καλός στο να μένω σιωπηλός. Υπάρχουν χιλιάδες πράγ-
ματα που θέλω να σου πω. Έτσι εξηγείται ο ενθουσιώδης τόνος
αυτού του κειμένου, άσχετα με το πώς θα μπορούσε να ονο-
μάσει κανείς τη θλιβερή ιστορία που περιγράφει.

Ο δικηγόρος μου λέει ακόμα πως αυτό το κείμενο μπορεί
μια μέρα να με βοηθήσει στο δικαστήριο. Είναι δύσκολο, λοι-
πόν, να μην το σκέφτομαι σαν κάποιου είδους έκκληση για
έλεος όχι μόνο προς εσένα, αλλά και προς ένα θεωρητικό σώ-
μα ενόρκων, αν φτάσουμε ποτέ σε δίκη. Και σε περίπτωση
που οι λέξεις «σώμα ενόρκων» σου ακούγονται συναρπαστικές
(έτσι ακούστηκαν και σ' εμένα για μια στιγμή), έχω μάθει

πλέον πως ένα σώμα ενόρκων κάνει όλων των ειδών τα λάθη, καθώς στέκεται συνήθως στις αρχικές εντυπώσεις, ενώ τελικά σπάνια αποδίδει την ηχηρή αθώωση ή την τιμωρία που αξίζουμε. Κυρίως λειτουργεί ως προάγγελος για το πώς θα καταλήξει να αποτυπωθεί η υπόθεση στις εφημερίδες. Είναι δύσκολο, έτσι κι αλλιώς, να μην έχω στο μυαλό μου αυτούς τους πιθανούς ακροατές μου. Δικηγόρους. Ενόρκους. Τον όχλο που συνοδεύει τις πολύκροτες δίκες. Ιστορικούς. Αλλά περισσότερο απ' όλους εσένα. Εσένα – τη μάλιστα μου, το έθνος μου, τη γυναίκα μου.

Αγαπητή Δόρα. Αν ήμασταν οι δυο μας μόνοι και πάλι, καθισμένοι στο τραπέζι της κουζίνας αργά το βράδυ, θα ονόμαζα μάλλον αυτό το κείμενο απολογία.

Απολογία για τη ζωή σου

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ, ΤΟ 1984, έγραψα ένα άλλο μοιραίο κείμενο. Απ' έξω έμοιαζε με απλή αίτηση προς μια κατασκήνωση αγοριών στη λίμνη Όσιπι, στο Νιου Χάμπερ. Ήμουν δεκατεσσάρων ετών και ζούσα στις Ηνωμένες Πολιτείες μόλις πέντε χρόνια. Στη διάρκεια εκείνων των χρόνων ο πατέρας μου κι εγώ ζούσαμε μαζί στο ίδιο διαμέρισμα του τελευταίου ορόφου σε μια πολυκατοικία στο Ντόρτσεστερ της Μασαχουσέτης, το οποίο, αν δεν έχεις πάει, είναι μια πυκνοκατοικημένη και πολυφυλετική γειτονιά στη νότια ενδοχώρα της Βοστώνης. Παρόλο που έκρυβα την προφορά μου και καλυπτόμουν πίσω από ένα μπλουζάκι του χόκεϊ από την ομάδα των Μπρούινς, προσπαθώντας να φαίνομαι ίδιος με τους Ιρλανδοαμερικανούς που αποτελούσαν την εθνική μειονότητα του Ντόρτσεστερ, νοητικά ήμουν ακόμη άρτι αφιχθείς κι ανακάλυπτα σε καθημερινή βάση τα φαινόμενα της νέας μου πατρίδας. Θυμάμαι τον ηλεκτρονικό ήχο κατάποσης μιας δεκάρας από τη σχισμή του πρώτου μου ηλεκτρονικού παιχνι-

διού, καθώς και το θέαμα μιας ηλεκτρικής δονούμενης οδοντόβουρτσας και πώς μια μέρα, ενώ περίμενα το λεωφορείο, ένα αγόρι, όχι πολύ μεγαλύτερο από μένα, ανέβηκε στο πεζοδρόμιο με μια Corvette κάμπριο και πήδηξε έξω χωρίς να χρησιμοποιήσει την πόρτα. Θυμάμαι που έβλεπα πολλά παρόμοια πράγματα, γιατί τα αισθήματα που δημιουργούσαν ήταν συγκεχυμένα. Αρχικά ένιωθα μια έκρηξη παιδικού θαυμασμού και απορίας, αλλά ακολουθούσε η ανάγκη να τα καταπνίξω, γιατί αν ήμουν αληθινός Αμερικανός ούτε κατά διάνοια δεν θα εντυπωσιαζόμουν από τέτοια πράγματα. Με συνόδευε μια αυτοσυνειδησία, μια συγκεκριμένη ιδιότητα διαμόρφωσης γνώμης εις διπλούν, στην οποία βασιζόμουν για να μην κάνω ανόητες ερωτήσεις, όπως τότε που πήγαμε οδικώς με τον μπαμπά μου στα σύνορα του Ρόουντ Άιλαντ και κρατήθηκα για να μη ρωτήσω γιατί δεν υπήρχε κάποιο σημείο ελέγχου στα όρια της πολιτείας, αφού –αν θέλετε το πιστεύετε– είχα πάρει μαζί το γερμανικό διαβατήριό μου.

Πρωτοείδα το φυλλάδιο για την κατασκήνωση Όσιπι στο γραφείο του παιδίατρου μου. Το μελετούσα κάθε φορά που ήμουν άρρωστος, ώσπου μια μέρα το έβαλα στο σακάκι μου και το πήρα σπίτι. Χάζευα αυτό το φυλλάδιο επί εβδομάδες – στο κρεβάτι, στο μπάνιο, κρεμασμένο από την μπάρα γυμναστικής μου, ώσπου οι σελίδες του άρχισαν να κολλάνε μεταξύ τους. Τα Αμερικανάκια στις φωτογραφίες αιωρούνταν στο κενό ανάμεσα στον γκρεμό και στο νερό της λίμνης. Περιπατούσαν σε τριάδες μεταφέροντας κανό. Άρχισα να βλέπω τον εαυτό μου να κολυμπάει μαζί τους. Φανταζόμουν να σέρνομαι μέσα στα σπαρτά ή κάτι τέτοιο, μαθαίνοντας να ανιχνεύω και να μαζεύω μανιτάρια. Θα ήμουν άνθρωπος για όλες τις δουλειές, το αγόρι που θα έβγαινε πάντα μπροστά, όχι

τόσο ένας ήρωας, αλλά ένας ελεύθερος καβαλάρης. Μ' ενδιέφερε ιδιαίτερα η τελετή μύησης της κατασκήνωσης, στην οποία είχαν πρόσβαση μόνο τα μεγαλύτερα αγόρια την τελευταία χρονιά τους – ένα ατομικό ταξίδι με διανυκτέρευση στην ύπαιθρο σ' ένα απομονωμένο νησί στη μέση της λίμνης. Κι εκεί γεννήθηκε ο μελλοντικός εαυτός μου, σ' αυτή την εικόνα: Εγώ, ο Έρικ Σρέντερ, ένας άντρας ζωντανός, που ταΐζει μια φωτιά μέσα στη νύχτα, μόνος, αυτάρκης, ελεύθερος από τα δεσμά της κοινωνίας. Θα αποκοιμιόμουν ως ένα συγκεκριμένο αγόρι και θα ξυπνούσα την επόμενη μέρα ένα εντελώς διαφορετικό παιδί.

Το μόνο που χρειαζόταν για την κατασκήνωση ήταν να συμπληρώσω μια αίτηση και να συντάξω μια δήλωση ενδιαφέροντος. Αναρωτιόμουν τι είδους δήλωση ήθελαν. Τι είδους αγόρι; Κάθισα στο τραπέζι όπου έπαιζε χαρτιά ο πατέρας μου, κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο, προς τη γωνία της οδού Σάγκαμορ και της λεωφόρου Σάβιν Χιλ, όπου δύο συμμαθητές μου τσακώνονταν για ένα σπασμένο μπαστούνι του χόκεϊ. Έβαλα ένα κομμάτι χαρτί στη γραφομηχανή του πατέρα μου. Άρχισα να γράφω.

Η αφήγησή μου, ιδωμένη υπό ένα συγκεκριμένο πρίσμα, ήταν ό,τι πιο αληθινό είχα γράψει. Εμπεριείχε το βαρύ φορτίο της ιστορίας, μια πρόωρη απώλεια της μητέρας, μια αβάσιμη αίσθηση προσωπικής ευθύνης και μια απτόητη ελπίδα για το μέλλον. Φυσικά, υπό ένα άλλο πρίσμα –αυτό που χρησιμοποιούν όλοι, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων–, η ιστορία μου ήταν μια απόλυτη φενάκη. Μια απατηλή, διαστρεβλωμένη, ψευδής, απεγνωσμένη μυθοπλασία, την οποία, όταν σε συνάντησα, εναπόθεσα στα πόδια σου. Όμως αυτά συνέβαιναν το 1984. Δεν σε είχα γνωρίσει τότε, δεν έλεγα

ψέματα *σ' εσένα* – ήμουν μονάχα ένα παιδί, που καθόταν στη γραφομηχανή του πατέρα του, με τα πόδια του σφιγμένα ως το γόνατο με λευκές αθλητικές κάλτσες, τα μαλλιά του ακόμη καστανόξανθα και όχι σκούρα στις ρίζες όπως είναι τώρα. Έγραφα διεύθυνση παραλήπτη στον φάκελο. Έκλεψα ένα γραμματόσημο. Όταν ήρθε η ώρα να υπογράψω στο κάτω μέρος εκείνης της γεμάτης σελίδας, ήταν μια στιγμή έμπνευσης που υπέγραψα με το όνομα που με γνώρισες εσύ. Το επώνυμο δεν ήταν δύσκολο να το επιλέξω. Ήθελα το όνομα ενός ήρωα, και υπήρχε μόνο ένας άντρας στο Ντόρτσεστερ τον οποίο είχα ακούσει να αποκαλούν ήρωα. Ένα ντόπιο αγόρι, ένας κατατρεγμένος Ιρλανδός, ένας ημίθεος. Ήταν επίσης ο άντρας που είχε μιλήσει στα επευφημούντα πλήθη των θλιμμένων κατοίκων του Δυτικού Βερολίνου γύρω στο 1963, αφήνοντάς τους με ένα έντονο αίσθημα αυτοεκτίμησης, που διήρκεσε για πολύ καιρό μετά τη δολοφονία του, ενώ το ηρωικό στάτους του παρέμενε αλώβητο όταν πολύ αργότερα φτάσαμε εκεί ο πατέρας μου κι εγώ. Στην πραγματικότητα, μπορείς να πεις πως ο Τζον Φ. Κένεντι είναι ο λόγος που εμφανιστήκαμε *σ' αυτήν* τη χώρα εξαρχής.

Ο Έρικ Σρόντερ είναι παιδί μεταναστών από την Ανατολική Γερμανία. Για να ξεφύγει από τη ρετσινιά του μετανάστη, αλλάζει το όνομά του και υιοθετεί το επώνυμο Κένεντι. Αυτό το μικρό ψέμα θα είναι η αρχή μιας τραγικής πορείας.

Ο αναγνώστης παρακολουθεί τον Σρόντερ να «απάγει» την εξάχρονη κόρη του, της οποίας την επιμέλεια έχει μόλις χάσει, για να περάσει λίγο περισσότερο χρόνο μαζί της, ώστε να της δείξει το πραγματικό του πρόσωπο: τον καλό του, τον αληθινό του εαυτό, τον Σρόντερ κάτω από τον Κένεντι. Έτσι, παράλληλα με την εξέλιξη της επταήμερης περιπλάνησης πατέρα και κόρης, ξετυλίγεται η ιστορία αυτού του ανθρώπου: ο επώδυνος αποχωρισμός του από τη μητέρα του στην παιδική του ηλικία, η απόδρασή του στην Αμερική με τον λιγομίλητο πατέρα του, η ερωτική του ιστορία με τη γυναίκα του, η οποία διαλύθηκε κάτω από έναν ιστό ψεμάτων και οι καλύτερές του στιγμές, αυτές της πατρότητας.

Ένας βαθύς στοχασμός στην ιστορία, στην πατρότητα και τις πολλαπλές ταυτότητες που καθένας μας υιοθετεί στη διάρκεια της ζωής του – τις εγγενείς και αυτές που κατασκευάζει.

Ενδεικτικό των χαρισμάτων της Gaige ως αφηγήτριας είναι ότι σε βάζει μέσα στην ιστορία και σε πείθει ν' αγαπήσεις έναν ήρωα που δεν είναι καθόλου αξιαγάπητος. Σπάνια μια τόσο τολμηρή μυθιορρηματική σύλληψη υλοποιείται με τόσο καθηλωτικό τρόπο.

Jonathan Franzen, συγγραφέας

